

بررسی تطبیقی شفاعت، توسل و
زیارت از دیدگاه امامیه، اشاعره و
وهابیت

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: یاسین خسروی

استاد راهنما: دادخدا خدایار

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: حسین خاکپور

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: دانشکده الهیات و معارف اسلامی

تاریخ دفاع: 1391

واحد:

کلمات کلیدی: وحید، شرک، امامیه، اشاعره، وهابیت، شفاعت

اختلاف نظر در بعضی از اعتقادات در میان مسلمانان بوجود آمد و باعث ایجاد فرق کلامی گردید و همرا با فراز و نشیب و پیامدهای مثبت و منفی استمرار یافت. مشهورترین این فرق، معتزله، اشاعره و امامیه می باشند و امروزه در میان اهل سنت، فرقه اشاعره غلبه فکری خود را بر سایر فرق کلامی آنان حفظ کرده و در تشیع نحله امامیه (اثنی عشریه) توانسته است از مبانی فکری و اعتقادی خود به رغم محدودیت های خاص دفاع نماید و پایدار بماند. در کنار فرق مهم و مشهور کلامی جریانات و گروه های افراطی نیز کم و بیش ظهور و افول کرده اند، از جمله آنها در دوران معاصر «وهابیدن هستند» که با ادعای سنی گری به مخالفت و عداوت با بعضی از فرق مسلمان، بالاخص مذهب امامیه و آنها را به دلیل بعضی از باورهایشان چون شفاعت، توسل، زیارت و ... متهم به شرک و کفر نموده و در این راستا بدون توجه و گفتمان علمی و منصفانه؛ اقدام به خصومت، خشونت و تکفیر و تفسیق مخالفین خود کرده و مع الاسف، اتحاد و اصالت مسلمین را شکننده ساخته اند. در مقابل امامیه سعی دارد تا با بحث استدلالی مبتنی بر منابع اصیل اسلامی آموزه ها و باور های خود را ارائه و با مخالفین خود تعامل منطقی داشته باشد. در همین جهت در این نوشتار بناست تا با روشی منطقی و مستند اندیشه های امامیه، اشاعره و وهابیه در خصوص مسائل مربوط به شفاعت، توسل و زیارت بررسی و تطبیق گردد و اشتراکات و افتراقات آنها تبیین شود. سپس به این سوال پاسخ داده شود که تفاوت دیدگاه وهابیت با اشاعره و امامیه در مسائل مذکور چیست؟ آیا وهابیت عقاید خود را در این زمینه از اشاعره گرفته است؟ در این نوشتار پس از مطالعه، بررسی و تطبیق این نتیجه حاصل شد که؛ کلیات و اصل شفاعت، توسل و زیارت مورد قبول می باشد اما در مصادیق، جزئیات و اقسام و موارد آن اختلاف نظر جدی وجود دارد این تفاوت بین اشاعره و امامیه کمتر و بین امامیه و وهابیه به مراتب بیشتر است، اشاعره اگر چه بخشی از باورها را در خصوص شفاعت، توسل و زیارت را قبول ندارند و مشروع نمی دانند اما اقدام به تکفیر نمی کنند اما وهابیت با تکیه بر افکار ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب با استنباطی سلیقه ای و یک جانبه؛ بسیاری از

مصادیق و موارد موضوعات مذکور را نه تنها شرک و کفر می دانند بلکه اعلان تکفیر و جنگ و ریختن خون آنان را مباح می دانند؛ بطور کلی می توان گفت که در بعضی از کلیات و اصول و مبانی اشاعره و وهابیت اشتراک نظر دارند، اما وهابیت برداشتهای فرعی و افراطی از آن کلیات و اصول را به خود اختصاص داده است.